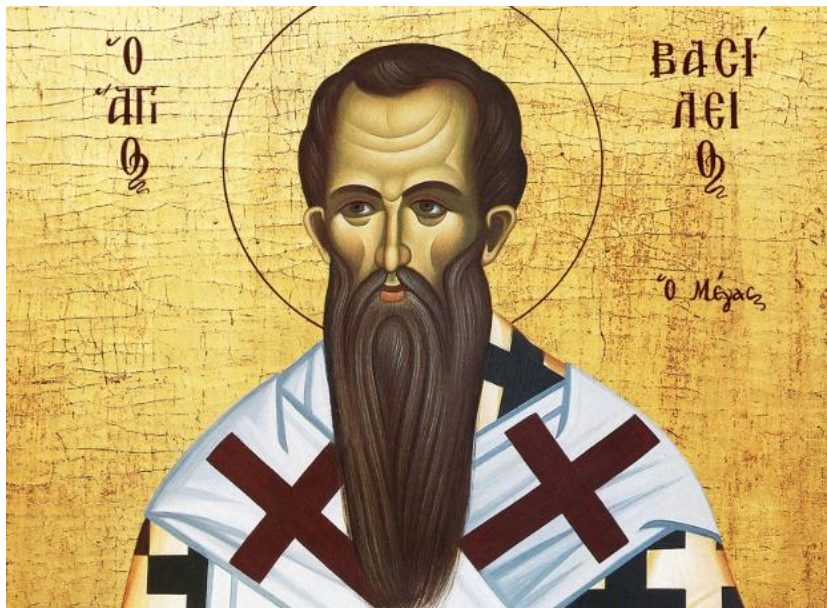

Βασιλείου Καισαρείας του Μεγάλου

Και επειδή εκ φύσεως η αρχή βρίσκεται πριν από αυτά που αρχίζουν από αυτήν, κατ' ανάγκην, όταν μιλάει για αυτά που μετρούν την ύπαρξή τους από κάποιο χρονικό σημείο, έβαλε πριν από όλα τα άλλα τη φράση εκείνη που λέει: "εν αρχή εποίησεν".

Επειδή, όπως φαίνεται, υπήρχε κάτι και πριν από αυτό τον κόσμο, κάτι το οποίο μπορούμε μεν να το καταλάβουμε θεωρητικά με τη διάνοιά μας, όμως αφέθηκε ανιστόρητο, επειδή δεν ήταν κατάλληλο προς αποκάλυψη γι' αυτούς που τώρα μόλις εισάγονται στη γνώση και είναι ακόμα νήπιοι ως προς αυτήν.

Υπήρχε μία κατάσταση παλιότερη της δημιουργίας του κόσμου που άρμοζε στις υπερκόσμιες δυνάμεις, που υπερβαίνει τον χρόνο, αιώνια, αίδια. Και ο Κτίστης όλων και Δημιουργός σε αυτή την κατάσταση έπλασε δημιουργήματα, το νοητό φως που στολίζει την μακαριότητα αυτών που αγαπούν τον Κύριο, τις λογικές και αόρατες φύσεις, και όλο τον αρμονικό κόσμο των νοητών, όσων υπερβαίνουν τη διάνοια μας, των οποίων δεν είναι δυνατό να συλλάβουμε ούτε τις ονομασίες τους.

Αυτά αποτελούν την ουσία του ορατού κόσμου, όπως μας διδάσκει ο Παύλος λέγοντας: "Ότι εν αυτώ εκτίσθη τα πάντα, είτε ορατά, είτε αόρατα, είτε θρόνοι, είτε κυριότητες, είτε αρχαί, είτε εξουσίαι, είτε δυνάμεις" (Κολοσσαείς 1: 16. Ρωμαίους 8: 38. Εφεσίους 1: 21. Α' Πέτρου 3: 22), είτε στρατιές αγγέλων, είτε επιστασίες Αρχαγγέλων.

Και όταν πια ήρθε η ώρα να εισαχθεί στα όντα και ο κόσμος αυτός, πρώτιστα σαν σχολείο και εκπαιδευτήριο των ανθρώπινων ψυχών, και έπειτα και ως κατάλληλος τόπος διαβίωσης όλων όσων γίνονται και φθείρονται. Άρα η εμφάνιση τού χρόνου έλαβε υπόσταση μαζί με τον κόσμο και με τα ζώα του και τα φυτά του, μία πορεία που συνεχώς επείγεται και τρέχει παράπλευρα προς αυτά, και πουθενά δεν

τερματίζει το δρόμο της.

Ή μήπως ο χρόνος δεν είναι κάτι, του οποίου το μεν παρελθόν εξαφανίσθηκε, το δε μέλλον ακόμα δεν εμφανίσθηκε, και το παρόν πριν καλά-καλά γίνει αντιληπτό διαφεύγει αμέσως από την αίσθηση;

Κάτι τέτοιο είναι λοιπόν και η φύση αυτών των πραγμάτων που έγιναν, η οποία οπωσδήποτε ή αυξάνεται ή καταρρέει, και δεν τη χαρακτηρίζει καθόλου σταθερότητα και μονιμότητα.

Έχοντας λοιπόν η φύση τού χρόνου την ιδιότητα τής μεταβολής, συγγενική με τα σώματα τών ζώων και τών φυτών, έπρεπε να τα περικλείει, να τα ντύνει κατά κάποιο τρόπο αναγκαστικά σε ένα ρεύμα κίνησης προς τη γένεση ή τη φθορά.

Γι' αυτό, αυτός που διδάσκει την γένεση του κόσμου, πολύ ταιριαστά πάνω στη διήγηση είπε για τον χρόνο: "εν αρχή εποίησεν". δηλαδή στην αρχή αυτή του χρόνου· επειδή όταν λέει ότι έγιναν "εν αρχή", δεν σημαίνει ασφαλώς ότι ο χρόνος είναι μεγαλύτερος απέναντι σε όλα τα δημιουργήματα, αλλά μετά τα αόρατα και τα νοητά, διηγείται την αρχή της υπάρξεως των ορατών αυτών και αισθητών πραγμάτων.

Λέγεται βέβαια αρχή και η πρώτη κίνηση· όπως "αρχή οδού αγαθής το ποιείν δίκαια" (Παροιμίες 16: 7)· επειδή από τις δίκαιες πράξεις ξεκινάμε αρχικά προς την μακάρια ζωή.

Λέγεται επίσης αρχή και εκείνο από το οποίο αρχίζει να γίνεται κάτι, και λέγεται αρχή του άλλου που υπάρχει μέσα σε αυτό, όπως στο σπίτι το θεμέλιο και στο πλοίο η καρίνα, σύμφωνα με το ρητό: "αρχή σοφίας φόβος Κυρίου" (Ψαλμός 110: 10. Παροιμίες 1: 7). Επειδή η ευλάβεια είναι για την τελείωση κατά κάποιον τρόπο θεμέλιο και βάση. Και η τέχνη λέγεται αρχή τών τεχνικών έργων. Όπως η σοφία τού Βεσελεήλ λέγεται αρχή της διακόσμησης της σκηνής (Έξοδος 31: 2).

Όμως, αρχή των πράξεων λέγεται πολλές φορές και η καλή έκβαση αυτών που γίνονται· όπως αρχή της ελεημοσύνης η αποδοχή της από τον Θεό, και αρχή κάθε ενάρτησης ενέργειας ο σκοπός που περιέχεται στις υποσχέσεις.

(Μ. Βασιλείου, Α΄ Ομιλία εις την Εξαήμερον. Ε΄ Μέρος: Η αρχή του χρόνου και τα "προ" του χρόνου αιώνια κτίσματα)

Πηγή: www.oodegr.com